

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Marian Juurik
Haridus- ja Teadusministeerium
hm@hm.ee

Teie 31.07.2026 nr 1.1-10.4/26/3787

Meie 10.08.2026 nr 2.2.-1/26/53-2

Puuduste kõrvaldamiseks tähtaja määramine

Andmekaitse Inspektsiooni (AKI) menetluses on Haridus- ja Teadusministeeriumi (HTM) taotlus uuringus „Rahvusvaheline vilistlaste uuring Eurograduate“ isikuandmete töötlemiseks ilma andmesubjekti nõusolekuta.

Tutvunud teie taotlusega, palub AKI selgitusi järgnevatele punktidele ja täiendada vastavalt nendele esitatud taotlust.

1. Taotluse p-de 8 ja 9 kohaselt töödeldakse uuringu läbiviimiseks Eesti kõrgkoolide kõigi 2020/2021 ja 2024/2025 õppeaastatel lõpetanud vilistlaste andmeid. HTM viis 2022. aastal samuti läbi Eurograduate'i uuringu, mille käigus küsiti kõrgkoolidelt teise andmete hulgas ka 2020/2021 õppeaastal lõpetanute e-posti aadresse küsitluse edastamiseks. Palun selgitada, miks küsitakse samade andmesubjektide kontaktandmeid uuesti sarnase uuringu läbiviimiseks.
2. Taotluse p 9 kohaselt töödeldakse kõigi 2020/2021 ja 2024/2025 õppeaastatel kõrgkooli lõpetanute e-posti aadresse (kokku 19 778 inimest). Palun täpsustada, kas uuringukutse saadetakse kõikidele vilistlastele, kelle e-posti aadressid volitatud töötlejale edastatakse. Kui mitte, siis kuidas saavad andmetöötlustest (e-posti aadresside edastamisest) teada need andmesubjektid, kes küsitluses osalemise kutset ei saa? Kui kutsed edastatakse ainult osadele e-posti aadressidele, siis palun põhjendada, miks on vaja kõrgkoolidelt saada kõigi konkreetsete õppeaastate vilistlaste e-posti aadresse.
3. Taotluse p-st 5 nähtub, et e-posti aadresse kasutatakse uuringus osalemise kutse ja vajadusel meeldetuletuskirjade saatmiseks. Palun täpsustada, mitu korda kavatseb uuringufirma Praxis meeldetuletuse andmesubjektidele edastada.
4. Kas inspektsioon saab taotluse p-de 5 ja 8 kohaselt õigesti aru, et kõrgkoolid edastavad vilistlaste e-posti aadressid üksnes uuringufirmale Praxis ja neid ei edastata HTM-le?
5. Taotluse p 9.2 kohaselt küsitakse kõrgkoolidelt järgnevaid andmeid: lõpetatud kõrgkool, vilistlaste e-post, vilistlaste õppeaste, vilistlaste lõpetamise aasta, lõpetatud õppekava ISCED kood, kas on välisüliõpilane või mitte. Samas nähtub AKI-le küsimustiku kavandist (lisa 2), et samasid andmeid (v.a. lõpetatud õppekava ISCED kood) küsitakse ka vastajatelt nõusoleku alusel. Palun selgitada, miks küsitakse kõrgkoolidelt andmeid, mille kohta andmesubjektid küsitluses ise vastavad.

6. Palun täiendada/täpsustada taotluse punkti 10, kus on käsitletud andmete anonümiseerimist, vastavalt järgnevale selgitustele.

Selgitame, et Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2016/679 (isikuandmete kaitse üldmäärus ehk IKÜM) artikkel 4 punkti 5 kohaselt on pseudonümiseerimine isikuandmete töötlemine sellisel viisil, et isikuandmeid ei saa enam täiendavat teavet kasutamata seostada konkreetse andmesubjektiga, tingimusel et sellist täiendavat teavet hoitakse eraldi ja andmete tuvastatud või tuvastatava füüsilise isikuga seostamise vältimise tagamiseks võetakse tehnilisi ja korralduslikke meetmeid. Pseudonümiseeritud isikuandmete töötlemisele kohalduvad isikuandmete kaitse nõuded.

Andmete anonümiseerimine eeldab, et isikut ei ole võimalik andmetele tuginedes mitte kuidagi ei otseselt ega ka kaudselt tuvastada, sh ka mitte andmete omavahelise seostamisega. See tähendab, et kui volitatud töötleja kustutab e-posti aadressid ja personaalsed küsitluslingid, siis selgi poolest võib vastaja olla vastuste põhjal kajastatud info kaudu tuvastatav. Anonümiseerimise puhul ei saa ega tohi olla võimalik viia andmeid tagasi isikut tuvastavale kujule. Lisaks tuleb anonümiseerimise puhul hinnata, ega isik ei ole kogu andmete hulka arvestades siiski äratuntav.

Taotluse p 10 kohaselt anonümiseeritakse kogutud andmed volitatud töötleja poolt. Selleks kustutatakse pärast küsitluse lõppu kõrgkoolidelt saadud e-posti aadressid ja ka personaalsed küsitluslingid. Lõpliku anonümiseerimise viib volitatud töötleja läbi andmete üleandmise eel uuringu tellijale ja konsortsiumile, eemaldades vastustest ka lahtised vastused ja muud tunnused, mis kombineerituna võivad aidata vastajat tuvastada. Lisaks on nõusoleku võtmise vormi kavandis (lisa 1) kirjas, et küsitlusandmeid analüüsitakse ja säilitatakse ainult anonüümitud kuju ja konsortsiumile edastatakse anonüümitud andmed.

Arvestades, et mõnede õppekavade puhul võib õppeaastal olla üksnes väheseid lõpetajaid ja andmed edastatakse mh ka kõrgkoolidele, tuleb hinnata, ega kõrgkoolidele või teistele asutustele ei ole kaudselt vastuste põhjal mõni vilistlane tuvastatav. Palun selgitada täiendavalt, kuidas anonümiseerimise protsess läbi viiakse, sh millised andmed eemaldatakse ja millisel viisil.

7. AKI mõistab, et küsitluste vastuste kogumiseks ja analüüsimiseks kasutatakse erinevaid programme, kuid enamasti koondatakse küsimuste vastused tabeli kujul ühe failina kokku. Edaspidi nimetame seda vastuste tabeliks. Sellest erinevad uuringu tulemused, mis on üldistatud kujul ja mis ei sisalda konkreetse inimese vastuseid küsimustele. Palun täiendada taotlust ja tuua järgnevat arvestades selgelt välja tuua, kellele millised andmeid edastatakse, millised andmeid säilitatakse ja millised andmed millal kustutatakse.

7.1. Taotluse p 4 kohaselt on uuringu üheks eesmärgiks mh võimaldada uuringus osalenud Eesti kõrgkoolidel analüüsida oma vilistlaste tagasisideküsitluse tulemusi oma kooli lõikes detailsemalt, et kogutud andmed muutuksid praktiliseks arendustegevuseks ja annaksid aluse otsuste tegemiseks. Taotluse p 9.4 kohaselt on kõrgkoolid huvitatud uuringus osalemisest, sest see annab neile võimalus saada p-s 6 loetletud eesmärkide saavutamiseks vajalikku teavet. Palun lisada taotlusele selgitus, millised andmed ja millisel kujul kõrgkoolidele edastatakse (kas konkreetsete lõpetajate vastused tabelina või üksnes uuringu tulemused). Kuidas on tagatud, et kõrgkoolideni jõuavad andmed anonüümsel kujul, nt olukorras, kus õppekava on konkreetsetel õppeaastal lõpetanud üksnes vähesed õpilased?

7.2. Taotluse p 10.3 kohaselt esitab volitatud töötleja anonümiseeritud küsitlusandmed Eurograduate konsortsiumile. Palun lisada taotlusele selgitus, millised andmed konsortsiumile edastatakse ja millisel kujul (nt vastuste tabelina, uuringu üldistatud tulemustena vms).

- 7.3. Taotluse p 10.3 kohaselt kustutab volitatud töötleja vilistlaste e-posti aadressid ja personaalsed lingid vahetult pärast küsitluse lõppu (hiljemalt 04.01.2027) ja lõplik andmete kustutamise tähtaeg on hiljemalt 30.06.2028. Palun lisada taotlusele selgitus, mida tähendab lõplik andmete kustutamine ja millised andmed kustutatakse. Kui kõrgkoolidele ja Eurograduate konsortsiumile edastatakse andmed vastuste tabelina, siis kuidas on tagatud, et ka nemad andmed kustutavad?
8. Taotluse p 4 kohaselt küsitakse anonümiseeritud vastamisandmete edastamiseks vilistlase kodukõrgkoolile küsitluses osalejatelt eelnevalt nõusolekut. AKI-le ei nähtu edastatud nõusoleku võtmise vormi kavandist (lisa 1), et vastanutelt sellekohast nõusolekut küsitakse või neid andmete edastamisest teavitatakse. Palun täiendada taotlust ja nõusoleku võtmise vormi kavandit ning selgitada, kuidas vastavat nõusolekut küsitakse.
9. AKI-le ei nähtu nõusoleku võtmise vormi kavandist (lisa 1), et vastajaid oleks teavitatud personaalse küsitluslingi kasutamisest ja sellega kaasnevast vastajate IP-aadresside töötlemisest. Palun lisada vastav informatsioon nõusoleku võtmise vormi kavandisse.

Palun esimesel võimalusel, kuid hiljemalt **26.08.2026** taotluses esinevad puudused kõrvaldada ning täpsustused taotlusvormile sisse viia. Muudatused palun algtekstist eristada. Vastus palun saata aadressil info@aki.ee.

Tähtajaks puuduste kõrvaldamata jätmise korral võib AKI vastavalt haldusmenetluse seaduse § 15 lõikele 3 jätta taotluse läbi vaatamata.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Helen Laane
jurist
peadirektori volitusel